

Szász Dánielné

Tisztelt Szerkesztőség! Kedves Olvasótársaim!

Mi tűnik jobb megoldásnak? Egy táborban 35 diák aludjon ugyanabban a szobában vagy ugyanott csak 15? Mindannyian tudjuk, hogy az a kedvezőbb, ha kevesebb gyermeket zsúfolunk össze kis helyen. Így nincsen annyi konfliktus, kevesebb a nézeteltérés, és több figyelmet lehet egy-egy gyermekre fordítani.

De mi a helyzet az iskolával?

Középiskolai magyartanárként módomban áll mind kiscsoportban (15–18 főt), mind nagy létszámú osztályban (33–37 főt) tanítani. Nagyságrendekkel jobb eredményt tudtam elérni a kisebb létszámmal dolgozva például kommunikációórán. Volt idő a fogalmazásokat megbeszélni, együtt kijavítani. Őszintébben, felszabadultabban írtak a gyerekek, mint a nagy létszámú osztályokban a „rendes” magyarórákon.

Miért jobb kiscsoportban dolgozni? Egyszerű a válasz:

- Több figyelmet kap egy-egy diák a tanártól.
- Többet lehet foglalkozni a problémás esetekkel akár feladatról, akár gyerekekről van szó.
- Egyetlen órán belül is szót kaphat mindenki (megfelelve a manapság sokat hangoztatott célnak, hogy tanítsuk meg kommunikálni az ifjúságot).
- Van idő véleménynyilvánításra és ennek csiszolására is.
- Eredményesebben lehet csoportmunkát végezni, mert jut elég idő mindenkit meghallgatni és önmagukat, valamint társaikat értékelni.
- Kisebb a munkazaj, így jobban tudnak koncentrálni a gyerekek a feladatra és egymásra.
- Tudunk közösen dramatizálni, szituációs játékokat előadni.

Soroljam még? Tovább fokozom. Van az iskolánkban egy nagyszerűen bebútorozott könyvtár (és benne egy még fantasztikusabb könyvtáros, aki ezt berendezte). Itt körben elhelyezett padokban ülnek a gyerekek, és munka közben látják egymás szemét, arcát, mimikáját, gesztusait, reakcióit. Kell ennél több kommunikációs izgalom és tapasztalat? Egy a „baj” (de ez inkább áldás számunkra): „csak” 18-an férünk el a könyvtárban. Szerintem éppen ez az létszám, amellyel még intenzíven lehet dolgozni.

Mi történik a nagy létszámú csoportokban? Íme néhány tapasztalat:

- Lazul a fegyelem, a gyerekek több alkalmat találnak a rendbontásra.
- Rengeteg figyelemelvonó inger éri a tanulókat: a padtársak, elől-hátul szomszédok.
- A tömegben jobban el lehet tűnni, a tanár nehezen tudja megállapítani, hogy ki vesz részt igazán a munkában.
- A hagyományos csoportmunka nem annyira eredményes, mert sokfelé elterelődik a figyelmük, inkább beszélgetnek, kevésbé dolgoznak, és végül kevesebb idő marad meghallgatni a másikat.
- Nehéz megteremteni a kooperatív tanulás feltételeit.
- A nagyobb alapzajtól néha alig hallják egymást a tanulók.
- A bátortalanabbak nem szívesen vállalnak szereplést a nagyobb osztály előtt.
- Általában kevésbé van mód az órán külön foglalkozni a gyengébb képességű tanulókkal vagy az unatkozó tehetségesekkel.

Nagyobb létszámú gyermekcsoportot nehezebb fegyelmezett légkörben szórakoztatni és tanítani (hogya a technikai eszközök hiányáról ne is beszéljek). Így – leginkább kényszerűségből – marad a hagyományos, jó öreg frontális munka, hiába tudjuk, hogy a tanári előadásból alig 10–15% információ marad meg a fejekben. Elszomorító, hogy mennyi energia megy veszendőbe mindkét oldalon.

Hiszek abban, hogy a kisebb létszámú osztályokban nagyobb odafigyeléssel lehet dolgozni a hátrányos helyzetű diákokkal. Az oktatásba befektetett pénz és odafigyelés idővel megtérül, hiszen a mostani diákokból lesznek a jövő asztalosai, bankárai, orvosai...

De nemcsak a pénzről van szó, hanem az ésszerűségről is. A kommunikációt és a pályaorientációt, ahol egyáltalán tanítanak ilyesmit, gyakran csoportbontásban tanulhatják a gyerekek. Nem kellene ugyanilyen lehetőséget kapniuk az érettségi tantárgyaknak is? Így magyar nyelvi órán is maradna több idő a szövegalkotásra, a fogalmazások meghallgatására, az egyénileg végezhető retorikai gyakorlatokra. Még emlékszem a régi szép időkre, amikor csoportbontásban taníthattuk a nyelvtant. Boldog aranykor...

Fáj a szívem, ha végiggondolom, hogy a diákokból mennyi mindent ki lehetne hozni kisebb csoportokban több odafigyeléssel, egyéni problémamegoldásokkal. Rajtunk is múlik, mi lesz az oktatással a jövőben. Én nem szeretnék beletörődni ebbe a helyzetbe. Ti mit gondoltok erről, kedves kollégák?

Üdvözlettel:

Maglód, 2008. március 6.

Szász Dánielné
magyartanár

Szász, Dánielné: Dear editorial board! Dear fellow readers!

Az írás szerzőjéről

Szász Dánielné
Szterényi József Szakközépiskola és Szakiskola, Monor, Magyarország